

1

ALONA POLIUKHOVYCH
law firm

Правовий статус зниклих безвісти військовослужбовців

*Визнання зниклого безвісти
померлим у судовому порядку*

ALONA POLIUKHOVYCH
law firm

Альона Полюхович

Адвокатка, медіаторка,
керуюча адвокатського бюро
“Альони Полюхович”

про мене

- **Хто така особа, яка зникла безвісти за особливих обставин?**
- **Як надається статус особи зниклої безвісти за особливих обставин?**
- **Хто має право подати заяву про розшук?**
- **Які права зберігаються за особою, яка вважається зниклою безвісти за особливих обставин?**
- **Які права близьких родичів та членів сім'ї особи зниклої за особливих обставин?**
- **Які виплати та пільги членам сім'ї безвіснорідсутніх військовослужбовців?**
- **Процедура визнання фізичної особи померлою**
- **Судова практика**
- **Реєстрація смерті військовослужбовця, оголошеного померлим**

- Закон України “Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин” від 12.07.2018р. №2505-VIII;
- Закон України “Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” від 20.12.1991 №2011-XII;
- Постанова КМУ від 29.04.2022р. №511;
- Постанова КМУ від 30.11.2016р. №884;
- Постанова КМУ від 23.09.2015р. №740;
- Постанова КМУ від 28.05.1993р. №379;
- Наказ МОУ від 11.06.2008р. №260.

Хто така особа, яка зникла безвісти за особливих обставин?

▶ **особа, зникла безвісти**, - фізична особа, стосовно якої немає відомостей про її місцеперебування на момент подання заявником заяви про її розшук

▶ **особа, зникла безвісти за особливих обставин**, - особа, зникла безвісти у зв'язку із збройним конфліктом, воєнними діями, тимчасовою окупацією частини території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру

!!! Особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту внесення про неї відомостей, що містяться у заяві про факт зникнення, до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, у порядку, передбаченому цим Законом, та вважається такою, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту подання заявником заяви про факт зникнення особи.

**Особа вважається
зниклою безвісти за
особливих обставин, якщо
вона зникла у зв'язку із:**

- ▶ **Збройним конфліктом**
- ▶ **Воєнними діями**
- ▶ **Тимчасовою окупацією частини
території України**

Безвісно відсутній військовослужбовець:

зниклий безвісти під час захисту Вітчизни
військовослужбовця, щодо якого понад 15
днів відсутні відомості про місце його
перебування, крім відомостей про
самовільне залишення військової частини
або місця служби (Постанова КМУ №884
від 30.11.2016р.)

Поняття “Безвісно відсутній військовослужбовець” не тотожно поняттю “безвісно відсутня особа” у розумнні статті 43 Цивільного кодексу України, відповідно до якої фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування.

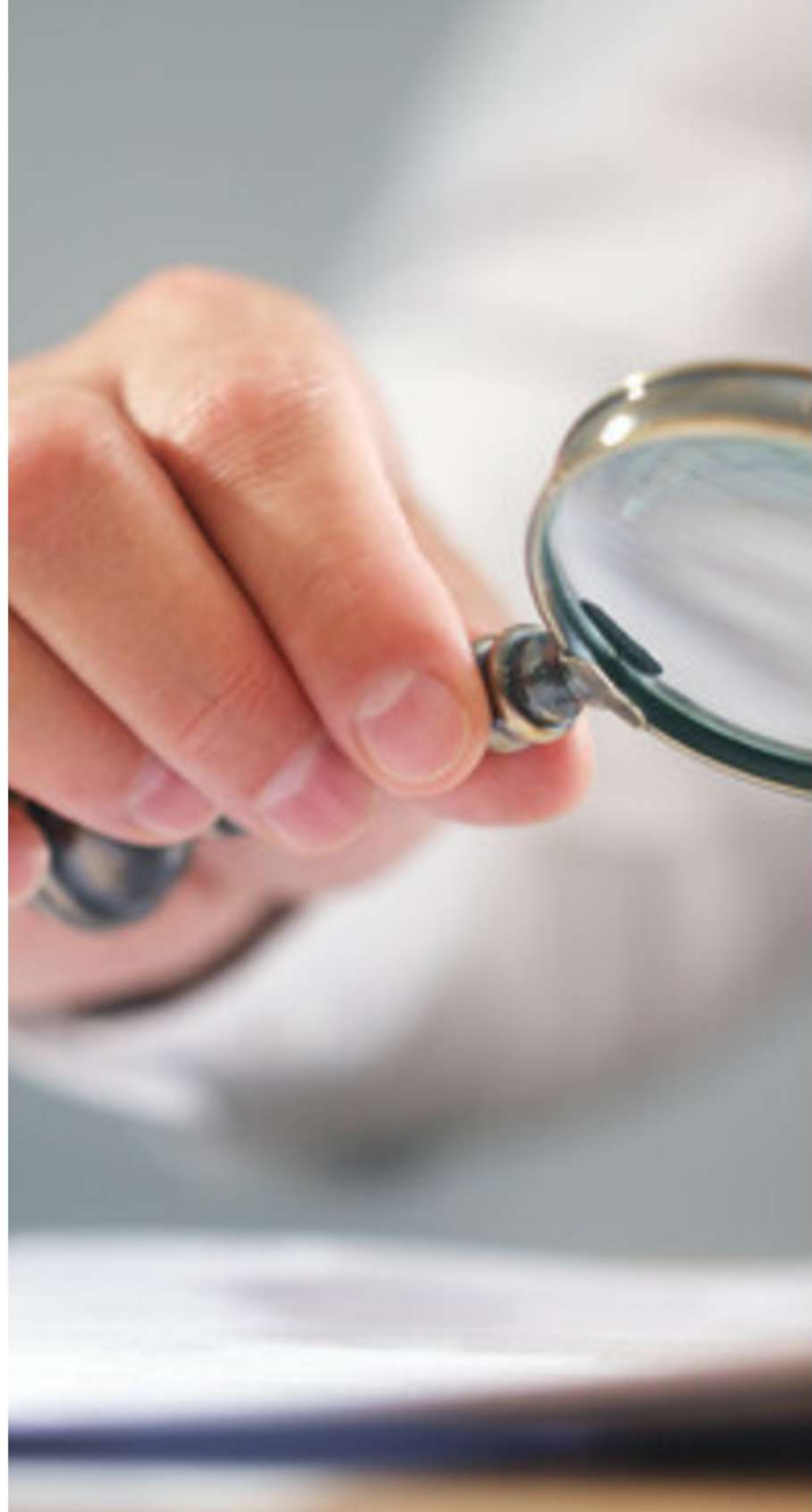
Статус особи зниклої безвісти за особливих обставин

- ▶ **Близькі родичі зниклої безвісти особи подають заяву про розшук до відповідного територіального органу Національної поліції України**
- ▶ **Відомості про цей факт вносяться до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин**
- ▶ **Саме з моменту внесення відомостей до Реєстру про факт зникнення, особа вважається такою, що зникла безвісти за особливих обставин.**

Близькі родичі та члени сім'ї особи, зниклої безвісти за особливих обставин

- чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, рідний брат, рідна сестра
- син, дочка, пасинок, падчерка
- дід, баба, прадід, прабаба
- внук, внучка, правнук, правнучка
- усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник
- особа, яка перебуває під опікою або піклуванням
- особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі

Заявником може бути:

- родич зниклої особи
- представник військового формування
- орган державної влади/орган місцевого самоврядування
- громадське об'єднання
- будь-яка інша особа, якій стало відомо про зникнення

Які права зберігаються за особою, яка вважається зниклою безвісти за особливих обставин?

- ▶ **Особа, зникла безвісти за особливих обставин, має всі права, гарантовані Конституцією та законами України**
- ▶ **на всебічне розслідування обставин її зникнення та встановлення її місцеперебування**
- ▶ **захист прав, інтересів, а також майна. Над майном особи, зниклої безвісти за особливих обставин може бути встановлено опіку та призначено опікуна, який здійснюватиме управління таким майном**
- ▶ **право на грошове забезпечення. Зокрема, зберігаються виплати в розмірі посадового окладу за останнім місцем служби, окладу за військовим званням, надбавки за вислугу років, інших щомісячних додаткових видів грошового забезпечення постійного характеру та інші види грошового забезпечення.**

Права близьких родичів та членів сім'ї особи, зниклої за особливих обставин

- ▶ право на отримання достовірних відомостей про місцеперебування особи, зниклої безвісти за особливих обставин, обставини її загибелі (смерті), місце поховання (якщо воно відоме).
- ▶ можуть подавати заяви про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин, та про отримання достовірної інформації про хід та результати проведення її розшуку.
- ▶ на виплату грошового забезпечення, в тому числі додаткових та інших видів грошового забезпечення зниклого.

Порядок набуття статусу для родичів, визначається Постановою КМУ від 28 травня 1993 року № 379 “Про посвідчення членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби”

Підставою для видачі посвідчення є:

- витяг з наказу про виключення військовослужбовця із списків особового складу у зв'язку із визнанням його судом безвісно відсутнім або копія такого наказу
- рішення суду про визнання його безвісно відсутнім

Для отримання посвідчення родичі звертаються особисто або через свого представника із заявою (в довільній формі) до:

- до ТЦК та СП - про видачі посвідчення члена сім'ї військовослужбовця ЗСУ або ДССТ
- уповноваженого структурного підрозділу (органу), на який покладаються функції з видачі посвідчень - про видачу посвідчення члена сім'ї військовослужбовця СБУ, УДО, НГУ, ДПСУ тощо

**Виплати та пільги членам сімей безвісно відсутніх
військовослужбовців, врегульовані Наказом МОУ від 07.06.2018 №260
та Постановою КМУ від 30.11.2016 №884**

- ▶ **Сім'ям безвісно відсутніх військовослужбовців здійснюються виплати грошового забезпечення: посадовий оклад за останнім місцем служби, оклад за військове звання, надбавка за вислугу років, інші щомісячні додаткові види грошового забезпечення постійного характеру**
- ▶ **Непрацездатні члени сім'ї, які були на утриманні зниклого безвісти, мають право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника**
- ▶ **Членам сімей надається 50-відсоткова знижка плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги в жилих будинках усіх форм власності в межах установлених норм.**
- ▶ **Мають право на безоплатний проїзд усіма видами міського транспорту, крім таксі, за місцем проживання, залізничного та водного транспорту приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів за наявності посвідчення. На 50-відсоткову знижку при користуванні міжміським залізничним, повітряним, водним та автомобільним транспортом.**

Законом України “Про правовий статус осіб, зниклих безвісти” визначено, що особою, зниклою безвісти вважається фізична особа, стосовно якої немає відомостей про її місцеперебування на момент подання заявником заяви про її розшук.

При цьому особа, яка зникла безвісти в зоні збройного конфлікту під час проходження нею військової служби або за будь-яких інших обставин, що підтверджують факт перебування особи у цій зоні, буде вважатися особою, зниклою безвісти у зв'язку зі збройним конфліктом

процедура визнання фізичної особи померлою

Відповідно до ч.2 ст. 46 ЦКУ, фізична особа, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, збройним конфліктом, може бути оголошена судом померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців

Відповідно до ст. 305 ЦПКУ Заява про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою подається до суду за місцем проживання заявника або за останнім відомим місцем проживання (перебування) фізичної особи, місцеперебування якої невідоме, або за місцезнаходженням її майна.

У заяві про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою повинно бути зазначено:

- ▶ **для якої мети необхідно заявникові визнати фізичну особу безвісно відсутньою або оголосити її померлою;**
- ▶ **обставини, що підтверджують безвісну відсутність фізичної особи, або обставини, що загрожували смертю фізичній особі, яка пропала безвісти, або обставини, що дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку.**

Витребувати з військової частини:

- матеріали службового розслідування про обставини зникнення, встановлення обставин щодо загибелі військовослужбовця тощо;
- Довідку про безпосередню участь в бойових діях - Додаток 6 до Постанову КМУ №413 (за можливості)
- Витяг з наказу про зарахування в списки частини
- Витяг з наказу про визначення військовослужбовця як зниклий безвісти

За наявності відповідних обставин та можливості - нотаріально завірені заяви від свідків загибелі

А також витребувати витяг з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин та витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань

процедура визнання фізичної особи померлою

На що впливає судове рішення про оголошення померлим?

ALONA POLIUKHOVYCH
law firm

- ▶ Безвісно відсутній військовослужбовець не може бути виключений із списків особового складу військової частини - до оголошення померлим (ч.3 ст. 24 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»)
- ▶ Виплата грошового забезпечення членам сімей безвісно відсутніх військовослужбовців здійснюється до дня набрання законної сили рішенням суду про визнання їх безвісно відсутніми або оголошення померлими (п. 6 Постанови КМУ від 30.11.2016 р. № 884)
- ▶ До обставин, за яких нещасний випадок визнається пов'язаним з виконанням обов'язків військової служби, зокрема, належить, оголошення судовим рішенням військовослужбовця померлим (п. 10 Розділу II Наказу МОУ від 27.10.2021 № 332)

Приклади судових рішень про оголошення військовослужбовця померлим:

- Рішення Володимирецького районного суду Рівненської області від 27.10.2023 року у справі № 556/2795/23
- Рішення Рокитнівського районного суду Рівненської області від 20.08.2024 року у справі №572/1701/24
- Рішення Сарненського районного суду Рівненської області від 20.08.2024 року у справі №555/1194/23
- Рішення Самарського районного суду м. Дніпропетровська від 21.08.2024 року у справі №206/2755/24
- Рішення Дрогобицького міськрайонного суду Львівської області від 04.09.2024 року у справі №442/6594/24

Реєстрація смерті військовослужбовця, оголошеного померлим:

- ▶ У разі оголошення померлим громадянина, який пропав безвісти за обставин, що загрожували смертю або давали підстави припускати його загибель від певного нещасного випадку, суд може визнати днем смерті громадянина день його гаданої загибелі (дата, яка вказана у результатах службового розслідування)
- ▶ Визнання фізичної особи померлою здійснюється у судовому порядку, який встановлюється Глава 4 ЦПК України (за аналогією визнання фізичної особи безвісно відсутньою).
- ▶ Після набрання законної сили рішенням суду про оголошення фізичної особи померлою, суд надсилає рішення відповідному органу державної реєстрації актів цивільного стану для реєстрації смерті фізичної особи. На підставі рішення суду про оголошення громадянина померлим органи РАЦСУ видають заінтересованим особам свідоцтво про його смерть.

ALONA POLIUKHOVYCH
law firm

Дякую за увагу!

Альона Полюхович:

тел. 096 618 61 9

: alona_poliukhovych@gmail.com

: [alona_poliukhovych](https://www.instagram.com/alona_poliukhovych)

: Адвокат Альона Полюхович

